

УДК [001.8/.816/.817] + 001.92 + [371.315.5/.315.6/.335] +655.52

Ігор Козубцов,

доктор педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
Військовий інститут телекомунікацій і
інформатизації імені Героїв Крут,
<https://orcid.org/0000-0002-7309-4365>

Леся Козубцова,

кандидат технічних наук,
Військовий інститут телекомунікацій і
інформатизації імені Героїв Крут
<https://orcid.org/0000-0002-7866-8575>

Юрій Хлапонін,

доктор технічних наук, професор,
Київський національний університет
будівництва і архітектури
<https://orcid.org/0000-0002-9287-0817>

DOI: 10.33099/2617-1775/2022-01/102-111

СУЧАСНА ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ У ВИЩИХ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ НА ЗАСАДАХ МЕТОДОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ

В статті проаналізовано особливості організації науково-педагогічних експериментів у вищих військових навчальних закладах з підготовки ад'юнктів. Дослідження обумовлено недостатньою увагою вчених до обговорення питання реформування, модернізації системи підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів для потреб Збройних Сил України через ад'юнктуру. Проаналізовано вищі навчальні заклади та визначено в яких здійснюється підготовка ад'юнктів за науковою спеціальністю 13.00.04 – «Теорія і методика професійної освіти». Проаналізовано вищі навчальні заклади за яким зареєстровано наукові журнали з метою з'ясування можливості апробації наукових результатів за напрямком педагогічні науки. В рекомендаціях надано пропозицію щодо доцільності у всіх фахових наукових журналах запровадити окрему рубрику дослідження в галузі військової освіти та зараховувати як фахову публікацію здобувачам вченого ступеня доктора філософії та доктора наук з галузі педагогічних наук. Привернуто увагу на показник рівень розвиненості методологічної культури ад'юнктів як кількісний показник коефіцієнта готовності ад'юнктів до організації професійної діяльності.

Ключові слова: ад'юнкт; ад'юнктура; методологія; організація; науково-педагогічний експеримент; апробація; результат; методологічна культура; науковий керівник.

Постановка проблеми і зв'язок її з важливими науковими завданнями.

Проблема забезпечення якісної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у вищих військових навчальних закладах на разі не вирішена до кінця про що свідчить розпорядження Директор Департаменту військової освіти та науки Міністерства оборони України №402/2/1315 від 16.12.2020 щодо необхідності розробки низки методичних рекомендацій з організації підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (ад'юнктів). Як один з можливих шляхів вирішення поставленої задачі є запропоноване

рішення щодо удосконалення системи підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (ад'юнктів) ґрунтуються на культурологічному підході подані в дисертації [1].

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій за напрямком. Проблематика підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії була і залишається предметом уваги широкого кола науковців. Так, сучасні погляди на підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у вищих військових навчальних закладах розглядають Ю.В. Ольшевський, В.І. Колесник, Р.М. Серветник в роботі [2]. Питання підготовка докторів філософії (PhD) у ВНЗ досліджував В.І. Меньяло [3], які попри єдність цих систем, але відрізняються на складову феномену військової системи [4].

Проте аналіз науково-методичної літератури та періодичних видань виявив відсутність результатів та оцінки ефективності запропонованих та впроваджених рішень з підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ВНЗ.

Мета статті полягає у висвітленні сучасної теорії та практика підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у вищих військових навчальних закладах на засадах методологічної культури.

Результат дослідження. Слід відзначити, що на сьогоднішній час педагогічна система ад'юнктури в Україні продовжується реформуватися з національною особливістю. Ця національна особливість збільшила розрив реального від очікуваного стану, внаслідок зберігання негативної тенденції через недостатнє фінансування, виникнення колізій у системі законодавства (невідповідності Болонському процесу), як результат, необґрунтованих, з наукової позиції, рішень щодо вибору вектора реформування вищої освіти та науки України. Результатом реформ стала лише зміна загальної канви на державному рівні, а на методологічному рівні все відбувається на стереотипному застарілому фундаменті [5]. Це на нашу думку не відповідає сучасним глобальним викликам культурологічної парадигми у військовій освіті. Тому в дисертаційній роботі [1] обґрунтовано необхідність реалізації підготовки ад'юнктів на засадах культурологічної освітньої парадигми, що на думку дослідників О. Діденка, Л. Доценко, Л. Петренко, В. Рахманіна, А. Степанюка, Б. Суся має бути логічним розвитком інституту ад'юнктури, як наукової течії «Наукова школа розвитку методологічної культури вчених» у складі наукової спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

«Методологічна культура ад'юнктів» – наявність в ад'юнкта соціально здобутих знань військово-професійної методології, сформованих умінь, набутого досвіду, сформованого світогляду, цінностей, традицій, норм, етики і правил поведінки, притаманних ученому, що виявляється в ефективному виконанні завдання організації науково-дослідної, науково-педагогічної та військово-професійної діяльності, а також форм взаємного спілкування, трансляції і виховання їх у наступному поколінні.

Таким чином, за рахунок введення нового поняття «методологічна культура ад'юнкта» ми заповнили логічне місце у часовому просторі навчання та розвитку людини, а саме «курсант», «офіцер», «науковий чи/або науково-педагогічний працівник», оскільки у цій логічній послідовності було воно відсутнім для цієї

категорій з числа офіцерів «аспірант» та «ад'юнкт».

Розглянемо сучасну теорію та практику підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у вищих військових навчальних закладах на засадах методологічної культури.

Сучасна теорія підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у вищих військових навчальних закладах ґрунтується на нормах постанови Кабінету Міністрів України [6].

Нами запропоновано модель педагогічної системи підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у вищих військових навчальних закладах на засадах розвитку методологічної культури ад'юнктів у науковій школі (рис. 1), яка втілює в практику ідею щодо реалізації цілісного педагогічного процесу (ЦПП) ад'юнктури та наукової школи, в ідеальному випадку можна одержати результируючий ефект (1):

$$U_{\text{var1}} = R_{y1}(MKA)opt(Y_1) + R_{y2}(MKA)opt(Y_2) \quad (1)$$

де $R_{y1}(MK)opt(Y_1)$ – реалізація науково-педагогічними працівниками оптимальних організаційно-педагогічних умов планового педагогічного процесу ад'юнктури в аудиторний час; $R_{y2}(MK)opt(Y_2)$ – реалізація науковим керівником оптимальних організаційно-педагогічних умов науково-методичного супроводження в позааудиторний час педагогічного процесу в науковій школі.

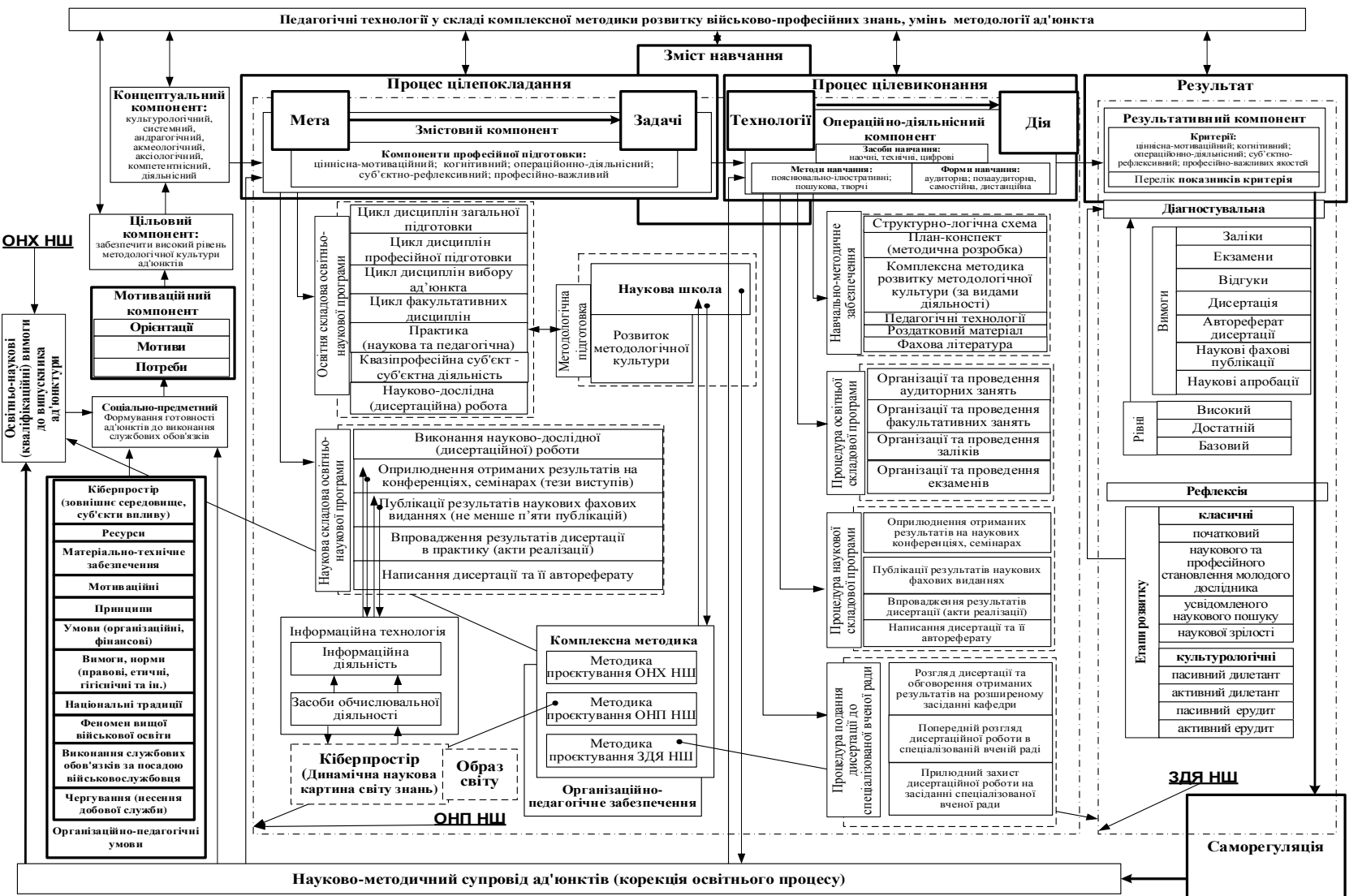
Тому серцевиною наукової школи є науково-методичний супровід навчання ад'юнктів. Потреба у оновленні педагогічної технології науково-методичного супроводу ад'юнктів (НМСА) підтверджуються результатами опитувань соціологічних досліджень [7]. Безумовно, що НМСА ґрунтується результатах вивчення феномену наукових шкіл (Н. Бора, В. Вернадського, А. Ейнштейна, Є. Резерфорда), в яких процвітало бездоганне виховання своїх учнів особистим прикладом, тобто при суб'єктно-суб'єктної взаємодії наукового керівника та ад'юнкта (фундаментальні ідеї Б. Ананьєва, Р. Майєра, Л. Толстого, А. Дістервега). На даний час НМСА обумовлений національними традиціями наукових шкіл, які на думку вчених В. Кравець, Г. Мешко, Л. Петренко, В. Рахманіна, Г. Терешук, В. Чайка потрібно осучаснити.

Для набуття практичного досвіду методологічної культури застосовано підхід суб'єкт-суб'єктної квазіпрофесійної діяльності ад'юнктів.

Розглядаючи модель (рис. 1) варто відзначити на нові зміни пропозиції до освітньо-наукової програми (ОНП), яка і на далі має залишатися двокомпонентною з освітньою та науковою складовими.

Згідно пункту 27 [4] ОНП спеціальності має включати не менше чотирьох складових, що передбачають набуття аспірантом (ад'юнктом) компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій:

здобуття глибинних знань із спеціальності (групи спеціальностей), за якою (якими) аспірант (ад'юнкт) проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти;

оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти;

набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою,

застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти;

здобуття мовних компетентностей достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності в обсязі кредитів ЄКТС відповідно до стандарту вищої освіти.

В реаліях вбачається освітню складову ОНП згуртовувати за циклами навчальних дисциплін. Аналізуючи викладені у вільний доступ силабуси, відверто кажучи складається враження, що програми розраховані на студентів (курсантів) і ніякого відношення не мають до третього освітньо-наукового рівня. Сформулюємо загальні пропозиції щодо переліку навчальних дисциплін до циклів дисциплін (див. наприклад рис. 1 [2, с. 166], результат подано в табл. 1. Назви дисципліни є орієнтовними.

Пропозиції до переліку навчальних дисциплін та розподіл за циклами

Таблиця 1

№ п/п	Найменування дисципліни	Вид звітності
1.	Цикл дисциплін загальної підготовки	
1.1	Філософія (Істрія розвитку науки і техніки за напрямком наукових досліджень)	Екзамен
1.2	Методологічні основи наукових досліджень	Екзамен
1.3	Організація наукових досліджень	Екзамен
1.4	Нормативно-правові основи наукової науково-дослідницької діяльності	Екзамен
1.5	Нормативно-правові основи вищої освіти	Екзамен
2.	Цикл дисциплін професійної підготовки	
2.1	Спеціальність (за профілем підготовки)	Екзамен
2.2	Педагогіка та психологія вищої школи	Екзамен
2.3	Організація та проведення навчально-виховного процесу, методичної, наукової, та науково-технічної діяльності	Екзамен
3.	Цикл дисциплін вибору ад'юнкта	
3.1	Іноземна мова	Екзамен
3.2	Вища математика (окремі розділи)	Залік
3.3.	Факультатив наукової школи «Методика розвитку методологічної культури»	Залік
4.	Практична складова	
4.1.	Педагогічна практика	Залік
4.2.	Наукова практика	Залік

Наукова складова ОНП відповідно до вимог [4] має оформлятися у вигляді індивідуального плану наукової роботи ад'юнкта і є невід'ємною частиною навчального плану ад'юнктури. Фактично наукова складова ОНП має не лише підтвердити набуття суб'єктом вмінь та спроможності, як майбутнього суб'єкта

наукової та науково-технічної діяльності, але і головним чином виконання умов з порядку [8]. Безумовно, що перш ніж вимагати від ад'юнктів виконання наукової складової ОНП, слід її пояснити, донести до усвідомлення. Опанування її вбачається під час вивчення з циклу дисциплін загальної підготовки освітньої складової ОНП, а саме «Методологічні основи наукових досліджень».

Безумовно відсутність наукової спеціальності «Військова педагогіка» є передумовою до витоку наукових результатів за окремими показниками, можуть містити відомості, що, відповідно [9, п. 1.9.1; п. 1.9.2; п. 1.9.5; п. 4.3.1], віднесені до державної таємниці, а тому заборонено їх висвітлювати у відкритих джерелах за відсутності грифу «таємності». Виходячи з цього варто розглянути сучасну практику опублікування результатів дисертацій. Необхідність її обумовлено Наказом МОН України «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук» від 23.09.2019 № 1220 [10], а саме зобов'язує здобувачів до опублікування для кандидатів наук (докторів філософії) щонайменше однієї статті у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу, з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача. Згідно пункту 3 цього наказу визначено, що основні наукові результати дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук, яка містить державну таємницю, висвітлюються у наукових публікаціях, у тому числі призначених для опублікування матеріалів, що містять державну таємницю, відповідно до законодавства. Ця норма і пояснює про обов'язкове опублікування у спеціалізованих наукових виданнях, що містять державну таємницю, відповідно до законодавства не засвідчує прямим текстом заборону опублікування у Web of Science Core Collection та/або Scopus або у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу.

Однак сучасна практика свідчить про зворотне, що спеціалізовані вчені ради приймаючи до розгляду дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук не повній мірі враховувати вимоги пункту 4 наказу [2002] і надалі безпідставно перестраховуючись вимагають від здобувачів публікацій не зважаючи на пункт 7, що цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування, крім абзацу четвертого підпункту 1 пункту 2, який набирає чинності з 01 вересня 2021 року, та абзацу другого підпункту 2 пункту 2, який набирає чинності з 01 вересня 2020 року згідно офіційного листа роз'яснення МОН України [11].

Для ознайомлення наукової громадськості з доробком здобувача готувався автореферат дисертації. Із впровадженням нових вимог [12] та після введення привила, що текст дисертації має публікуватися в Інтернеті та в Національному репозитарії академічних текстів, необхідність написання автореферату майже зникла. Його роль відіграватиме анотація. Однак сучасна найкраща практика стверджує про зворотне, що автореферат не лише потрібно вміти писати, але його писати потрібно починати з перших днів в продовж всього навчання в ад'юнктурі. Лише з його написанням можна забезпечити відшліфовування майстерності у ад'юнктів, а крім того, початкова версія служить концепцією

впродовж всього дослідження, яка за необхідності оперативна корегується. Такий підхід було запропоновано в науковій школі «Методика розвитку методологічної культури вченого» [13].

Висновки з даного дослідження. Таким чином, можна сформулювати наступні висновки:

пропонується наступним етапом підвищити професійний рівень методологічної культури суб'єктів наукового керівництва, тобто наукових керівників, щоб вони відповідали новим вимогам. Для цього запропоновано модель курсів підвищення кваліфікації наукових керівників та їх обізнаності з нормативно-правовою сферою наукової та науково-технічної діяльності, науково-технічної експертизи, а також опанування методів виховання. Адже без цього буде залишатися складна ситуація у ВВНЗ (НУ), яка проявляється у недостатній розвиненості в ад'юнктів методологічної культури, і як наслідок – у майбутніх наукових керівників незадовільний рівень вихованості, досвіду з трансляції методологічної культури своїм учням-ад'юнктам. Також це негативно позначається на якості їхньої подальшої військово-професійної діяльності і відповідно знизиться рівень підтримки і гарантування національної безпеки України;

оскільки всі наукові дослідження у ВВНЗ окрім напрямку педагогічних наук, носить інформацію з обмеженим доступом, а гриф як правило не нижче «для службового користування», то всім учасникам задіяних до освітнього процесу і атестації усвідомлювати розуміти пункти 3, що основні наукові результати дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук, яка містить державну таємницю, висвітлювати лише у відповідних виданнях, що призначені для опублікування матеріалів, що містять державну таємницю, відповідно до законодавства. Ця ж норма засвідчує прямим текстом заборону опублікування у Web of Science Core Collection та/або Scopus або у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу.

Практичне значення дослідження полягає у поширенні науково обґрунтованого рішення щодо підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ВВНЗ на засадах методологічної культури.

Найближчою перспективою подальшого дослідження. Представлене дослідження не вичерпує всіх аспектів зазначеної проблеми. Теоретичні та практичні результати, що одержані в процесі наукового пошуку, становлять підґрунтя для подальшого її вивчення та вдосконалення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Козубцов І.М. Теоретичні і методичні основи розвитку методологічної культури ад'юнктів: дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 - теорія і методика професійної освіти / Козубцов Ігор Миколайович ; Національний авіаційний ун-т ; Тернопільський нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка ; наук. консультант Ю. І. Хлапонін. Київ; Тернопіль, 2021. 737 с. додатки. Бібліогр.: с. 437-499.

2. Ольшевський Ю.В., Колесник В.І., Серветник Р.М. Сучасні погляди на підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у вищих військових навчальних закладах. Зб. наук. праць. Військова освіта. 2016. №2(34). С. 162 – 170.

3. Меньяло В.І. Підготовка докторів філософії (PhD) у Запорізькому національному університеті : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 152 с.
4. Козубцов І.М., Козубцова Л.М. Феномен методологічної основи діяльності аспірантів у системі вищої військової освіти: аналітико-порівняльне обґрунтування. Науково-практичний журнал. Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони. НУОУ. 2015. №1(22). С. 119 – 122.
5. Булдаков С.К., Субетто А.И. Философия и методология образования: Научное издание. Кострома: Изд-во КГУ им. Н.А. Некрасова, 2002. 444 с.
6. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах). Постанова Кабінетів Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261.
7. Балабанов С.С., Бедный Б.И., Козлов Е.В. Барьеры на пути в науку (социологический анализ проблем подготовки научных кадров) образования. Сохранение и развитие научного потенциала Приволжского федерального округа: опыт высших учебных заведений. Н.Новгород: ННГУ, 2004. С. 29 – 44.
8. Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 567.
9. Звод відомостей, що становлять державну таємницю. Наказ СБУ від 12.08.2005 №440.
10. «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук». Наказ МОН України від 23.09.2019 №1220.
11. «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук». Лист МОН України від 30.10.2019 р. №1/11-9518. Щодо роз'ясненню наказу Міністерства освіти і науки України від 23 вересня 2019 року №1220
12. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації. Наказ МОН України від 12.01.2017 № 40.
13. Yagupov V.V., Kozubtsov I.N. Szkoła naukowa «Rozwój kultury metodologicznej młodego naukowca». Edukacja ustawiczna dorosłych. Polish journal of continuing education. 2017. №1(96). S. 166 – 172.

REFERENCES

1. Kozubtsov I.M. (2021) Teoretychni i metodychni osnovy rozvytku metodolohichnoi kultury adiunktiv [Theoretical and methodological foundations of the development of methodological culture of adjuncts]: dys. ... doktora ped. nauk : 13.00.04 - teoriia i metodyka profesiinoi osvity / Kozubtsov Ihor Mykolaiovych ; Natsionalnyi aviatsiinyi un-t ; Ternopil'skyi nats. ped. un-t im. V. Hnatiuka ; nauk. konsultant Yu. I. Khlaponin. Kyiv; Ternopil. 737. dodatky. Bibliohr.: 437-499.
2. Olshevskiy Yu.V., Kolesnyk V.I., Servetnyk R.M. (2016) Suchasni pohliady na pidhotovku zdobuvachiv vyshchoi osvity stupenia doktora filosofii u vyshchyykh viiskovykh navchalnykh zakladakh [Modern views on the training of applicants for higher education for the degree of Doctor of philosophy in higher military educational institutions]. Zb. nauk. prats. Viiskova osvita. №2(34). 162 – 170.
3. Meniailo V.I. (2017) Pidhotovka doktoriv filosofii (PhD) u Zaporizkomu natsionalnomu universyteti [Training of doctors of Philosophy (PhD) at Zaporozhye National University]: navch.-metod. posib. Zaporizhzhia: ZNU. 152.
4. Kozubtsov I.M., Kozubtsova L.M. (2015) Fenomen metodolohichnoi osnovy diialnosti aspirantiv u systemi vyshchoi viiskovoi osvity: analityko-porivnialne obgruntuvannia [The phenomenon of the methodological basis of postgraduate students ' activities in the system of Higher Military Education: analytical and comparative justification]. Naukovo-praktychnyi zhurnal. Suchasni informatsiini tekhnolohii u sferi bezpeky ta oborony. NUOU. №1(22). 119 – 122.
5. Buldakov S.K., Subetto A.I. (2002) Filosofiya i metodologiya obrazovaniya [Philosophy and methodology of education]: Nauchnoe izdanie. Kostroma: Izd-vo KGU im. N.A. Nekrasova. 444.

6. Poriadok pidhotovky zdobuvachiv vyshchoi osvity stupenia doktora filosofii ta doktora nauk u vyshchych navchalnykh zakladakh (naukovykh ustanovakh) [Procedure for training applicants for higher education with the degree of Doctor of philosophy and Doctor of Science in higher educational institutions (scientific institutions)]. Postanova Kabinetiv Ministriv Ukrainy vid 23 bereznia 2016 roku № 261.

7. Balabanov S.S., Bednyj B.I., Kozlov E.V. (2004) Bar'ery na puti v nauku (sociologicheskij analiz problem podgotovki nauchnyh kadrov) obrazovaniya. Sohranenie i razvitie nauchnogo potenciala Privolzhskogo federal'nogo okruga: opyt vysshih uchebnyh zavedenij [Barriers on the way to science (sociological analysis of the problems of training scientific personnel) of education. Preservation and development of the scientific potential of the Volga Federal District: the experience of higher educational institutions]. N.Novgorod: NNGU. 29 – 44.

8. Pro zatverdzhennia Poriadku prysudzhennia naukovykh stupeniv [On approval of the procedure for awarding academic degrees]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24.07.2013 №567.

9. Zvod vidomostei, shcho stanovliat derzhavnu taiemnytsiu [Summary of information constituting a state secret]. Nakaz SBU vid 12.08.2005 №440.

10. «Pro opublikuvannia rezultativ dysertatsii na zdobuttia naukovykh stupeniv doktora i kandydata nauk» [On publication of the results of dissertations for the degree of Doctor and candidate of Sciences]. Nakaz MON Ukrainy vid 23.09.2019 №1220.

11. «Pro opublikuvannia rezultativ dysertatsii na zdobuttia naukovykh stupeniv doktora i kandydata nauk» [On publication of the results of dissertations for the degree of Doctor and candidate of Sciences]. Lyst MON Ukrainy vid 30.10.2019 r. №1/11-9518. Shchodo roziasnenniu nakazu Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 23 veresnia 2019 roku №1220.

12. Pro zatverdzhennia Vymoh do oformlennia dysertatsii [On approval of requirements for the design of the dissertation]. Nakaz MON Ukrainy vid 12.01.2017 № 40.

13. Yagupov V.V., Kozubtsov I.N. (2017) Szkoła naukowa «Rozwój kultury metodologicznej młodego naukowca». Edukacja ustawiczna dorosłych. Polish journal of continuing education. №1(96). 166 – 172.

РЕЗЮМЕ

Игорь Козубцов,

доктор педагогических наук,

старший научный сотрудник

Военный институт телекоммуникаций
и информатизации имени Героев Крут

Леся Козубцова,

кандидат технических наук,

Военный институт телекоммуникаций
и информатизации имени Героев Крут

Юрий Хлапонин,

доктор технических наук, профессор,

Киевский национальный университет
строительства и архитектуры

Современная теория и практика подготовки соискателей высшего образования степени доктора философии в высших военных учебных заведениях на основе методологической культуры

В статье проанализированы особенности организации научно-педагогических экспериментов в высших военных учебных заведениях по подготовке адъюнктов. Исследование обусловлено недостаточным вниманием ученых к обсуждению вопроса реформирования, модернизации системы подготовки научных и научно-педагогических

кадров для нужд Вооруженных Сил Украины через адъюнктуру. Проанализированы высшие учебные заведения и определены в которых осуществляется подготовка адъюнктов по научной специальности 13.00.04 – «теория и методика профессионального образования». Проанализированы высшие учебные заведения в которых зарегистрированы научные журналы с целью выяснения возможности апробации научных результатов по направлению педагогические науки. В рекомендациях представлено предложение о целесообразности во всех профессиональных научных журналах ввести отдельную рубрику исследования в области военного образования и зачислять как профессиональную публикацию соискателям ученой степени доктора философии и доктора наук из области педагогических наук. Привлечено внимание на показатель уровень развитости методологической культуры адъюнктов как количественный показатель коэффициента готовности адъюнктов к организации профессиональной деятельности.

Ключевые слова: ад'юнкт; ад'юнктура; методология; организация; научно-педагогический эксперимент; апробація; результат; методологическая культура; научный руководитель.

SUMMARY

Igor Kozubtsov,
lieutenant colonel, Dr of Pedagogical Sci.,
Senior Researcher
Military institute of telecommunications and
informatization named after Heroes of Krut

Ltsja Kozubtsova,
Candidate of Engineering Sciences,
Military institute of telecommunications and
informatization named after Heroes of Krut

Yuri Khlaponin,
Doctor of Technical Sciences, Professor
Kiev National University of Civil
Engineering and Architecture

Modern theory and practice of training applicants for higher education with the degree of Doctor of philosophy in higher military educational institutions based on the principles of methodological culture

The article analyzes the peculiarities of organizing scientific and pedagogical experiments in higher military educational institutions for the training of adjuncts. The research is due to the lack of attention of scientists to the discussion of the issue of reforming and modernizing the system of training scientific and scientific-pedagogical personnel for the needs of the Armed Forces of Ukraine through an adjunct course. The article analyzes higher educational institutions and determines where adjuncts are trained in the scientific specialty 13.00.04 – "theory and methodology of professional education". The article analyzes the higher educational institution for which scientific journals are registered in order to find out the possibility of testing scientific results in the direction of Pedagogical Sciences. The recommendations suggest that it is advisable to introduce a separate category of research in the field of military education in all professional scientific journals and classify it as a professional publication for applicants for the degree of Doctor of philosophy and Doctor of Science in the field of Pedagogical Sciences. Attention is drawn to the indicator level of development of methodological culture of adjuncts as a quantitative indicator of the coefficient of readiness of adjuncts to organize professional activities.

Key words: adjunct; adjunct; methodology; Organization; scientific and pedagogical experiment; testing; result; methodological culture; scientific supervisor.